

2. Про затвердження Положення про державну лісову охорону. Постанова Кабінету Міністрів України № 976-2009п від 16.09.2009 року. Дата оновлення: 10.09.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2009-%D0%BF#Text>
3. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22 лютого 2000 року 1478-ІІІ. Дата оновлення: 10.03.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>
4. На колегії Держлісагентства обговорили результати роботи лісової галузі у I півріччі 2020 року. URL: <https://forest.gov.ua/news/na-kolegiyi-derzhlisagentstva-obgovorili-rezultati-roboti-lisovoyi-galuzi-u-i-pivrichchi-2020-roku>

Ключові слова: правовий статус, Держлісагентство, повноваження, правоохоронний орган, лісова охорона.

Key words: legal status, State Forest Agency, powers, law enforcement agency, Forest Protection service.

ВЕРБІЦЬКА МАР'ЯНА ВАСИЛІВНА

*Західноукраїнський національний університет,
доцентка кафедри конституційного, адміністративного
та фінансового права, кандидат юридичних наук, доцент*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОСКАРЖЕННЯ ПОСТАНОВИ ПРО ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) є одним із найдавніших кодифікованих актів України, чинних сьогодні. Більше того – цей кодекс є унікальним, оскільки поєднує у собі як норми матеріального права, так і процесуальні норми, які регламентують порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Науковці-адміністративісти часто звертають увагу на недосконалість норм КУпАП, що пов'язано, насамперед, з тим, що вони не завжди відповідають суспільним викликам сьогодення.

Зі свого боку можемо констатувати, що і на практиці часто доводиться стикатися з недоліками у регламентації процесу розгляду справ про адміністративні правопорушення.

У рамках цієї публікації побіжно розглянемо деякі з них, а також окреслимо шляхи вирішення проблематики на прикладі постанови про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення Правил дорожнього руху (далі – ПДР).

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 288 КУпАП постанову іншого органу (посадової особи) (постанови адміністративної комісії, рішення виконавчого комітету – *авт.*) про накладення адміністративного стягнення, постанову по справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення

безпеки дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі, може бути оскаржено у вищестоящий орган (вищестоящий посадовій особі) або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України, з особливостями, встановленими цим Кодексом [1].

Отже, перший шлях – оскарження постанови про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення ПДР до керівника поліцейського, який склав цю постанову. Таку скаргу слід подати протягом 10 днів з дня винесення постанови (або з дня набрання постановою законної сили, якщо правопорушення зафіксоване в автоматичному режимі).

Практика оскарження постанови про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення ПДР до керівника посадової особи (а дані про посаду завжди вказуються у постанові, наприклад, інспектор з паркування управління муніципальної інспекції Тернопільської міської ради), яка склала постанову, в Україні фактично є відсутньою.

На мій погляд, це свідчить про низький рівень довіри до правоохоронних органів і про те, що пересічні громадяни вважають безперспективними такі звернення з огляду на корпоративну солідарність правоохоронців.

Та й усі юристи – практики спрямовують особу у випадку її бажання оскаржити постанову про притягнення до адміністративної відповідальності одразу до суду.

У такому випадку особа має подати адміністративний позов відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 20 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) до місцевого загального суду як адміністративного [2].

Такий позов має відповідати вимогам статті 160 КАС України і позовні вимоги будуть полягати у визнанні протиправною постанови про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення ПДР та її скасуванні.

Тривалий час з огляду на ч. 4 ст. 288 КУпАП (особа, яка оскаржила постанову у справі про адміністративне правопорушення, звільняється від сплати державного мита) існувала практика, коли такі позови подавалися без сплати будь-якого судового збору [1].

Проте згідно зі ст. 3, 5 Закону України «Про судовий збір» серед осіб, які мають пільги щодо сплати судового збору, нема таких, які б звільнялися від сплати судового збору за подання до суду позовної заяви про скасування постанови про накладення адміністративного стягнення, чи виключали б позовну заяву про скасування постанови про накладення адміністративного стягнення з об'єктів оплати судовим збором.

Відповідно до правових висновків Великої Палати Верховного Суду, викладених у постанові від 18 березня 2020 року у справі № 543/775/17, у справах щодо оскарження постанов про адміністративне правопорушення у розумінні статей 287, 288 КУпАП, як і в інших справах, які розглядаються судом у порядку позовного провадження, слід застосовувати статті 2-5 Закону України «Про судовий збір», які пільг за подання

позовної заяви, відповідних скарг у цих правовідносинах не передбачають. Розмір судового збору за подання позовної заяви складає 0,2 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб [3].

Відтак, судовий збір має оплачуватися і за оскарження рішення суду в апеляційній та касаційній інстанціях, незалежно від того, хто із сторін подає скаргу.

Таким чином, Велика Палата Верховного Суду відступила від висновку, який передбачав, що судовий збір при оскарженні постанов про адміністративне правопорушення сплаті не підлягає, та зазначила, що чинне законодавство містить ставку судового збору, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, іншої заяви і скарги у справі про оскарження постанови про адміністративне правопорушення та подальшому оскарженні позивачем та відповідачем судового рішення.

Отже з часу ухвалення описуваної постанови ВП ВС практика щодо сплати судового збору за адміністративні позови щодо оскарження постанов про притягнення до адміністративної відповідальності діаметрально змінилася і тепер за такі позови судовий збір слід сплачувати у розмірі 0,2 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Проте виникає питання: чи співмірною є така вимога про сплату судового збору з розмірами штрафів, зокрема, за порушення ПДР (які ми розглядаємо як приклад).

Відповідно до ч. 3 ст. 122 КУпАП ненадання переваги в русі транспортним засобам аварійно-рятувальних служб, швидкої медичної допомоги, пожежної охорони, поліції, що рухаються з увімкненими спеціальними світловими або звуковими сигнальними пристроями, ненадання переваги маршрутним транспортним засобам, у тому числі порушення правил руху і зупинки на смузі для маршрутних транспортних засобів, а так само порушення правил зупинки, стоянки, що створюють перешкоди дорожньому руху або загрозу безпеці руху, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [1].

Тобто штраф за парковку у забороненому місці складає 680 гривень.

Відповідно до ч. 1 ст. 300-1 КУпАП у разі сплати відповідальною особою 50 відсотків розміру штрафу за постановою про накладення адміністративного стягнення за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі, або за порушення правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксоване в режимі фотозйомки (відеозапису), до вручення такої постанови або отримання поштового повідомлення про вручення або про відмову в її отриманні, або повернення поштового відправлення з позначкою про невручення, або протягом десяти днів з дня набрання постановою законної сили така постанова вважається виконаною. Постанова про накладення адміністративного стягнення за порушення зупинки, стоянки та паркування транспортних засобів, зафіксоване в режимі фотозйомки (відеозапису), також вважається виконаною у разі сплати штрафу за повідомленням про притягнення до адміністративної відповідальності, залишеним уповноваженою посадовою

особою на місці вчинення правопорушення на лобовому склі транспортного засобу, у тому числі шляхом сплати 50 відсотків розміру штрафу протягом десяти днів з дня вчинення відповідного правопорушення [1].

Отже, за умови дотримання вказаних правил розмір штрафу становитиме 340 гривень.

Відповідно до Закону України «Про бюджет на 2022 рік» прожитковий мінімум для працездатних осіб складає 2481 грн. Отже, судовий збір дорівнює 496,2 грн.

Маємо ситуацію, коли навіть за умови протиправності постанови, винесеної стосовно особи про порушення нею ПДР, її оскаржуватимуть лише найпринциповіші громадяни. Верховний Суд своїм остаточним рішенням істотно зменшив кількість бажаючих оскаржувати ухвали про адміністративні правопорушення в судах, тим самим зменшивши кількість справ, які перебувають у провадженні судів і навантаження в судах.

Зрозуміло, у випадку задоволення такого адміністративного позову за правилами КАС України судовий збір буде стягнений з відповідача (слід вказувати юридичну особу, а не конкретного інспектора) на користь позивача. Але це буде лише у тому випадку, якщо позивачу вдасться довести протиправність винесеної постанови. А тут слід звернути увагу, що для отримання позитивного результату, швидше всього, такому скаржнику доведеться скористатися послугами професійного правника, за які теж доведеться заплатити.

Таким чином, на моє глибоке переконання, ВП ВС своїм рішенням від 18.03.2020 допустила істотне порушення основоположної засади адміністративного судочинства – верховенства права, яка відповідно до пункту 1 статті 6 Європейської конвенції з прав людини гарантує кожному право подавати до суду будь-який позов, що стосується його цивільних прав та обов'язків (у даному випадку сюди включаються і досліджувані мною права – *авт.*). Таким чином, це положення, яке містить у собі «право на суд», з якого випливає право доступу до суду, тобто право порушувати провадження у суді в цивільних справах, становить лише один аспект; однак це є той аспект, який дійсно робить можливим використання подальших гарантій, закладених у пункті 1 статті 6. Такі характеристики судового провадження, як справедливість, відкритість та невідкладність, насправді не мають жодної цінності, якщо таке провадження передусім не порушено. І в цивільних справах навряд чи можна уявити верховенство права без можливості мати доступ до суду рішення Суду (справа «Голдер проти Сполученого Королівства» від 21 січня 1975 року).

У рішенні «Креуз проти Польщі» від 19.06.2001 (п. 55) Суд підкреслює, що обмеження, накладене на доступ до суду, буде несумісним із пунктом 1 статті 6, якщо воно не переслідує законної мети або **коли не існує розумної пропорційності між застосованими засобами та законністю цілі, якої прагнуть досягти** [4].

Підсумовуючи наголошу, усі судові рішення в Україні, у т.ч. і Великої Палати Верховного Суду, мають відповідати основоположним засадам

судочинства та гарантувати кожному права, передбачені в Європейській конвенції з прав людини. На даний час з приводу досліджуваної проблематики ми спостерігаємо колізію між нормами різних законодавчих актів та порушення ВП ВС права доступності до правосуддя кожному, хто вважає протиправною постанову про притягнення його до адміністративної відповідальності. Отже, дане питання необхідно активно дослідити науковцям та за наслідками їхніх напрацювань вносити зміни до законодавчих актів (зокрема, до КУпАП та Закону «Про судовий збір»).

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР (БВР) 1984, додаток до № 51, ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n987> (дата звернення 03.04.2022)
2. Кодекс адміністративного судочинства України. Відомості Верховної Ради України (БВР), 2005, № 35-36, № 37, ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення 03.04.2022)
3. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 18 березня 2020 року у справі № 543/775/17. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/88952415> (дата звернення 03.04.2022)
4. Справа «Креуз проти Польщі» (Заява № 28249/95) від 19.06.2001. Страсбург. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_030#Text (дата звернення 03.04.2022)

Ключові слова: адміністративна відповідальність, постанова, судовий збір, адміністративне стягнення, штраф, оскарження постанови.

Key words: administrative liability, decision, court fee, administrative penalty, fine, appeal against the decision.

ГНАТОВСЬКА АЛЬОНА ІЛЬДУСІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права
Чернівецького юридичного інституту, кандидат юридичних наук, доцент*

СТАНОВЛЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОНЯТТЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В ПРАВОВИХ ТА НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛАХ УКРАЇНИ

Особливість формування термінологічного апарату в сфері надання публічних послуг полягає в тому, що він не пройшов такий «класичний», традиційний етап його становлення в правовій науці. При його формуванні мала місце рецепція права європейських країн, в зв'язку